

ikke skulde forholde sig rigtigt, da kommer det deraf, at han aldeles ikke kender Noget til Forholdene, saaledes som de den Gang bestode ved Theatret, og jeg holder mig overbevist om, at naar han faaer den fornødne Rundskab i saa Henseende, vil han se, at den af mig fremsatte Udtalelse er den fulde og strenge Sandhed. Jeg skal dertil endnu berøre et Punkt. Jeg yttrede i mit tidligere Foredrag, at der i Aaret 1873, altsaa meget nær ved det Tidspunkt, hvorom der for mit Bedkommende her er Spørgsmaal, forekom en Sag, som frembød en meget stor Lighed og Sammenligning med den nærværende. Den ærede Rigsdagsmand vilde dog ikke forbigaa den, men udtalte, at en Sammenligning der skulde aldeles halte og ikke kunne benyttes; men jeg skal tillade mig dertil at svare, at hans Udtalelse kun kan forklares ved en fuldstændig Misforstaaelse af det, hvorom det dreier sig, af det, som virkelig var Sammenligningspunktet, og af de af ham iøvrigt omtalte Punkter, som aldeles ikke vedrørte dette. For at gjøre det endnu klarere skal jeg gjentage og maasse noget bestemt, hvilke Punkter der i den Henseende uimodsigelig maa være at fremhæve. Der er i to Henseender en Sammenligning, som paatrænger sig med Nødvendighed. Det ene er, at man i April 1873 anslaaer Udførelsen af et større Arbejde til at ville medtage et Beløb af 800,000 Rbd. og derfor ogsaa i Loven kun dertil bevilger dette Beløb, medens det derimod viser sig endnu i Løbet af samme Aar, henimod Efteraaret, at der nødvendig maa komme et Tilskud til, som vil beløbe sig til omtrent et Par Hundrede Tusinde Rbd. for at faae dette Arbejde udført. Jeg tror, at dette er uimodsigeligt, og at det er et Datum, som har meget stor Betydning som Sammenligningsdatum for et andet Arbejde, der foretages paa selv samme Tid. Med Hensyn til det andet Sammenligningspunkt maa jeg gjøre opmærksom paa, at det, som jeg fremhævede, var, at den daværende Indenrigsminister paatog sig paa eget Ansvar at afflutte og at approbere en bindende Kontrakt om denne Sum, fordi han var kommen og maatte komme til den Overbevisning, at han ved ikke at gjøre det og ved at udflyde Sagen, til der paa anden Maade kunde faas Sanktion derfor, vilde udsætte Statskassen for en meget betydelig større Udgift end den, der nu var Spørgsmaal om. At dette forholder sig saa, fremgaar jo tydelig af hele Sagen og navnlig af Indenrigsministerens egne Udtalelser ved Lovlæggelsen af det Lovforslag, som han i den Henseende fremkom med. Jeg skal heraf kun citere en Uttring, som forekommer mig at give Situationen med største Klarhed, idet han nemlig bemærkede, som det vil ses Pagina 82 i Lidenden angaaende denne Sag, at han ved at forhandle med det paagældende Kompagni var kommet til Visshed for, at man ved at udsætte Arbejdet endnu mere kunde vente betydelige Prisforhøjelser, og han førte dertil de

Ord, som jeg skal tillade mig at oplæse: „Jeg stod altsaa mellem de 2 Alternativer, enten at lade det Hele fare, eller paa mit Ansvar forhøje Summen fra 800,000 Rbd. til 912,000 Rbd. og lade den øvre Kjørebane fare. Da samtlige de Teknikere, der stode til min Raadighed, vare enige om, at det var et overordentlig fordelagtigt Tilbud, der var gjort, kunde det ikke stille sig anderledes for mig, end at jeg paatog mig et større Ansvar ved at lade være at handle end ved at handle; jeg approberede derfor Overenskomsten.“ Jeg tror, at ogsaa paa dette Punkt er Sammenligningen saa fuldstændig og slaaende som vel mulig. Dersom der skulde siges at være nogen Forskjel mellem Indenrigsministerens Stilling i Efteraaret 1873 og Kultusministerens Stilling i Foraaret 1874, saa vilde det efter min Mening være den, at netop Stillingen i Foraaret og hele den daværende Situation maatte kunne siges at være endnu mere presserende, endnu stærkere trængende paa en Afgjørelse, fordi der ikke her var Spørgsmaal om at undgaa en eventuel større Udbetaling ved overhovedet at undlade at paabegynde et nyt Arbejde, men derimod var Spørgsmaal om at paadrage sig et uundgaaeligt og uberegneligt stort Pengetab ved at standse et stort Arbejde, som allerede var fremmet gennem flere Aar, og derved at fortsætte en Ufuldendtheds Tilstand paa flere Steder, som allerede tilstrækkelig havde viist og i den kommende Tid i en endnu højere Grad vilde vise sig ogsaa i andre Henseender at være baade beklagelig og skadelig. Det var disse to Punkter, som jeg fandt mig foranlediget til ved denne Leilighed nærmere at belyse.

Bajer: Det glæder mig, at den høitæredede Udenrigsminister har søgt at brede noget mere Lys over et af de 3 mere gaadefulde Spørgsmaal, som foreligge i dette Forslag til en Tillægsbevillingslov. Jeg tilstaaer, at det efter det Fremførte vel ikke er aldeles muligt at dømmе; men jeg haaber, at det Udvalg, som uden Tvivl vil faae med denne Sag at gjøre, vil undersøge, hvad det nærmest kommer an paa i dette Tilfælde, dels om man virkelig kan sige, at Udgiften er fket i det Offentliges Interesses og ikke nærmest i Privates, og dels om det virkelig har været nødvendigt at afholde denne Udgift paa forventet Tillægsbevilling. Jeg tror, at det maa fordras, at de Forslag, der komme frem paa en Tillægsbevillingslov, ere saa klare som muligt, saa at man næsten ikke skal behøve at kaste mere Lys over dem, hvad ogsaa Tilfældet har været her i Thinget tidligere. — Jeg maa dernæst ytre mig med Hensyn til det Spørgsmaal, som især er fremdraget ved denne Leilighed, og skal lige strag omtale, hvad vi nylig hørte fra den forrige meget ærede Minister. Det forekommer mig, at det, som han i Særdeleshed lægger Hovedvægten paa er, at, dersom han ikke havde handlet, som han